

Taran Lutalica

LOJD ALEKSANDER

Prevela
Dubravka Srećković Divković

■ Laguna ■

Naslov originala

Lloyd Alexander
TARAN WANDERER

Copyright © 1967 by Lloyd Alexander
Rebowed 1995. All rights reserved
Translation Copyright © 2007 za srpsko izdanje, LAGUNA
Cover Illustration copyright © 2007 by Predrag Đukić

*Putnicima što jošte svetom hode,
lutalicama što nađoše mir.*

Sadržaj

	PIŠČEVA NAPOMENA / 9
I	KO SAM JA? / 11
II	POKRAJINA KADIFOR / 28
III	GORION I GAST / 36
IV	PITANJE KRAVA / 49
V	PRESUDA / 58
VI	ŽABA / 68
VII	DRUGOVI U OPASNOSTI / 78
VIII	ZID OD TRNJA / 87
IX	MORDINA RUKA / 96
X	RAZVEJANA ČAROLIJA / 103
XI	DORAT / 111
XII	POGODBA / 119
XIII	IZGUBLJENO JAGNJE / 126
XIV	SVRŠETAK LETA / 134
XV	OTVORENI KAVEZ / 142
XVI	TARAN LUTALICA / 150
XVII	VRŠA / 160
XVIII	SLOBODNA VLASTELINSTVA / 166
XIX	GRNČARSKO KOLO / 179
XX	PLJAČKAŠI / 188
XXI	OGLEDALO / 195

Piščeva napomena

Ovaj četvrti letopis Pridejna počinje kao odvažni viteški pohod, no uskoro postaje dublji u osećanjima, pa možda čak i junačniji u samoj svojoj srži no što su to bile prethodne pustolovine. Jer ovde će se Taran uhvatiti u koštac s nemilosrdnim suparnikom: istinom o sebi. Više ne Taran Svinjar Pomoćnik, već Taran Lutalica, on uči da svoj život preoblikuje služeći se sopstvenom unutaršnjom građom; dabome, to nije samo kraj detinjstva već i početak zrelosti. Ova je priča u načelu ozbiljna – kao što je i sav humor zapravo ozbiljan, i svaka uobrazilja istinita – a ako i nema ustaljeni srećni kraj, onakav kakav u bajkama biva, ima makar kraj prepun nade, u pogledu čovečje duše.

Ovo ne znači da je u priči manje smeha ili raznolikosti. Verovatno ih je i više, pošto Taran putuje s kraja na kraj Pridejna, od Močvarišta Morve do Slobodnih vlastelinstava. Međutim, umesto zveka velike vojne, sukob koji se kroz priču protkiva, između dobra i zla, sveden je na lične obračune: tu je kralj Smojt, pun sebe što je živ; Morda, nalik na smrt, prezriv prema svemu što je ljudsko; nečasni Dorat; Anlav Glinotvorac, stvaralac; Kradok, u čijoj će osamljenoj dolini Taran osetiti plam stida. Princeza Ajlonvi je, avaj, prisutna samo u mislima, mada očekujem da će čitaocima nedostajati podjednako koliko i Taranu – a i samom piscu, kad smo već iskreni.

Iako su se pojedini stanovnici Pridejna rodili iz velških predanja, u *Taranu lotalici* zadobijaju više opšte nego samo-svojne osobine. Tajna Mordinog života je, na primer, slična u mnogim mitologijama. Ordu, Orven i Orgoh se pojavljuju pod novim obrazilama (kao što se od njih i dâ očekivati); to su tri Norne, Mojre, Trojna boginja, i verovatno svako drugo obličje koje su voljne da poprime. Pridejn je, naravno, delom uspomena a delom san, mada preteže ovo drugo.

Moji Sadruzi su stekli mnogo više prijatelja nego što sam se u životu nadao, i to spremnih da ove priče prate i kao zasebne letopise i kao deo veće celine; njima obećavam da će s vremenom dobiti odgovore na sva pitanja i da će se sve tajne razotkriti. Nekima među tim prijateljima (a naročito Džipsiju Rivsu) upućujem molbu da budu milostivi; ostalima od srca zahvaljujem na napornom ali dragocenom trudu, razumevanju i hrabrenju kad se činilo da je u gorem škripcu pisac negoli Svinjar Pomoćnik; svima njima – moja najtoplija ljubav.

GLAVA I

Ko sam ja?

Proleće beše u punom jeku, a obećavalo je najberićetnije leto koje se na imanju ikada videlo. Voćnjak se beleo od mirisnog behara; nedavno zasejane njive behu svetle kao posute zelenom maglicom. A ipak, ti prizori i mirisi malo su radovali Tarana. Za njega Ker Dalben beše pust. Premda je pomagao Kalu da plevi i obrađuje zemlju, i čuvao belu svinju Hen Ven jednako brižno kao pre, zadatke je obavljao odsutno. Samo mu se jedno vrzmalo po glavi.

„Deder, sinko“, kaza mu dobroćudno Kal dok su dovršavali jutarnju mužu. „Vidim da se vrtiš kao vuk na lancu otkako si se vratio sa ostrva Mone. Ako baš moraš, veni i tuguj za princezom Ajlonvi, ali nemoj da mi upropastiš vedricu s mlekom.“ Zdepasti matori ratnik pljesnu Tarana po plećima. „Hajde, živni malo. Naučiću te uzvišenim tajnama sejanja repe. Ili uzgajanja kupusa. Ili tajnama čega god želiš.“

Taran odmahnu glavom. „Ono što bih ja da znam samo mi Dalben može reći.“

„Onda počuj moj savet“, kaza Kal. „Ne gnjavi Dalbena nika-kvim svojim pitanjima. Njegove su misli posvećene dubljim stvarima. Strpi se, ko čeka – dočeka.“

Taran ustade. „Ja više ne mogu ni da čekam ni da dočekujem. Srce mi gori da popričam s njim baš sad.“

„Čuvaj se“, opomenu Kal Tarana dok je ovaj odlazio ka vratima šupe. „Narav mu je malo nezgodna!“

Taran prođe između zbijenih pomoćnih zgrada niska krova. U kolibi, kraj ognjišta, čučala je žena u crnim haljinama i podsticala vatru na kojoj se kuvalo jelo. Nije podigla glavu niti progovorila. Bila je to Ahren. Pošto su joj pomrsili račune u nastojanjima da povrati davnašnju moć, nekada ohola kraljica je u srušenom Lirovom zamku pristala da prihvati utočište koje joj je ponudio Dalben; sada se, međutim, po ličnom izboru – ona što je u davna vremena vladala Pridejnom – latila poslova koje je Ajlonvi obavljala pre no što je otišla na Monu, i krajem dana samo bi nečujno nestala da legne na svoju slamaricu u ambaru.

Pred Dalbenovom odajom Taran usplahireno zastade, a onda hitro pokuca u vrata. Ušavši na volšebnikovo odobrenje, zateče Dalbena pogurenog nad *Knjigom tri znanja*, koja je ležala raskriljena na zatrpanom stolu. Koliko god da je žudeo da virne makar u jednu stranicu ovoga tajnog spisa, Taran se držao podalje. Jednom se, kao dečak, odvažio da dodirne tu starostavnu svesku kožnih korica, pa su mu prsti i sad brideli kad se seti.

„Nikako ne prestajem da se pitam“, nabusito će Dalben sklapajući *Knjigu tri znanja* i gledajući Tarana ispod oka, „kako to omladina, uprkos svem dičenju snagom, smatra svoje brige toliko teškim bremenom da ih mora podeliti sa starima. A ovamo stari...“ – na to mahnu krhkom koščatom rukom. „Ali nije ni bitno, nije bitno. Zarad svoga raspoloženja, nadam se da imaš neki izuzetan povod što me prekidaš.“

„Kao prvo, pre no što pitaš“, nastavi Dalben, „uveravam te da je princeza Ajlonvi dobro i nije ništa nesrećnija ni od jedne mlade usijane glave koja je prinuđena da veze umesto da se mačuje. Kao drugo, znaš isto kao i ja da se Graka još nije vratio. Računam da je dosad odneo moj napitak u Glejovu pećinu, pa će se žgoljavko-džin koji te je toliko namučio

na Moni ponovo smanjiti na svoju prethodnu veličinu. Ali znaš i da ti je vrana mangup i da će se zadržati gde god nađe zgodno mesto. I najzad, izvesni Svinjar Pomoćnik trebalo bi da ima dovoljno posla da bude zauzet van kuće. Koja te, onda, muka dovodi ovamo?“

„Samo jedna“, reče Taran. „Sve što imam dugujem tvojoj dobroti. Dao si mi dom i ime, dao mi da odrastam kao sin u tvome domaćinstvu. A opet, ko sam ja, uistinu? Ko su mi roditelji? Mnogo si me čemu naučio, ali to si uvek od mene krio.“

„Pošto je oduvek tako bilo“, uzvрати Dalben, „zašto bi te sad odjednom sekiralo?“

Pošto je Taran oborio glavu i oćutao, stari volšebnik lukavo mu se osmehnu. „Gukni, sinko. Ako želiš istinu, moraš početi tako što ćeš je sam pružiti. Kroz to tvoje pitanje nazirem, rekao bih, senku izvesne zlatokose princeze. Zar nije tako?“

Taranu lice buknu. „Jeste tako“, promrsi. Potom podiže glavu i pogleda Dalbena u oči. „Kad se Ajlonvi vrati, meni – meni srce žudi da je zaprosim. Ali to ne mogu“, provali iz njega, „to ne mogu dok ne saznam ko sam. Nepoznato nahoće pozajmljenog imena ne može da zaprosi ruku jedne princeze. Kakvog sam porekla? Mira neću imati dok ne saznam. Jesam li se rodio kao prostak ili kao plemić?“

„Ako dobro sudim“, blago reče Dalben, „ovo drugo više bi ti godilo.“

„To bi mi bila nada“, priznade Taran, malo posramljen. „Ali nije važno. Ako mi sleduje čast – u redu, daj da je prihvatim. Ako mi sleduje sramota – daj da se sa njom suočim.“

„Podjednako je snažno srce potrebno da čovek ovo prvo prihvati i da se sa ovim drugim suoči“, blago uzvрати Dalben. Zatim okrenu brižno lice ka Taranu. „Ali avaj“, reče, „na što pitaš ne mogu ti odgovoriti. Ni knez Gvidion ne zna ništa

više no ja“, nastavi on osećajući šta je Taranu u glavi. „Niti ti može pomoći svetli kralj Mat.“

„Onda me pusti da sâm saznam“, zavapi Taran. „Daj mi dopuštenje da potražim sopstveni odgovor.“

Dalben ga je pomno posmatrao. Čarobnjaku pogled klinzu zatim na *Knjigu tri znanja* i on ostade zureći u nju, kao da mu vid prodiše duboko kroz pohabane kožne korice.

„Kad jabuka jednom sazri“, promrmlja sebi u bradu, „nema tog čoveka koji će je opet načiniti zelenom.“ Glas mu je bio prožet tugom kad se obratio Taranu: „To ti je istinska želja?“

Taranu zalupa srce. „Ništa više od toga na svetu ne bih tražio!“

Dalben klimnu glavom. „Dakle, tako mora biti. Putuj, onda, kuda god odabereš. Saznaj ono što možeš saznati.“

„Do neba sam ti zahvalan“, radosno uzviknu Taran, pa se duboko pokloni. „Pusti me da krenem bez odlaganja. Spreman sam...“

Pre no što je stigao da dovrši, vrata se naglo otvoriše, a neka rundava prilika jurnu kroz odaju i baci se Taranu pred noge. „Ne, ne, ne!“, zajauka Gergi iz sveg glasa, ljuljajući se napred-nazad i mašući dlakavim rukama. „Oštrouhi Gergi sve čuje! Oj, da, sa slušavanjima iza vrata!“ Lice mu beše zbrčkano od jada, a ućebanom glavom mlatio je tako silovito da samo što se nije prućio po podu. „Siromah Gergi biće sam i samcat sa cmizdravanjima i tugovanjima!“, zaleleka. „Oj, mora on s gospodarom, da, da!“

Taran položi ruku Gergiju na rame. „Tužno mi je da tebe ostavim, družo stari. Ali moj će put, strahujem, biti dug.“

„Verni Gergi će da prati!“, molećivo će Gergi. „On je jak, hrabar i mudar da čuva dobrog gospodara od škodljivih povređavanja!“

Gergi stade glasno da šmrca, cvileći i zavijajući još očajnije, te se Taran, nesposoban da natera sebe da odrekne ubogome stvoru, upitno zagleda u Dalbena.

Čudno sažaljenje prelete volšebniku preko lica. „U Gergijevu postojanost i zdravo rasuđivanje ne sumnjam“, reče Taranu. „Mada bi pre okončanja tvoje potrage ovo dobro srce moglo mnogu dobrobit da ti donese. Da“, dodade polagano, „ako je Gergi voljan, pusti ga nek putuje s tobom.“

Gergi radosno zaskamlika, a Taran se zahvalno nakloni volšebniku.

„Dakle, to je to“, kaza Dalben. „Put ti zaista neće biti lak, no ti se otisni po svome izboru. Iako možda nećeš naći ono za čim tragaš, sigurno ćeš se vratiti malo mudriji – a možda i vlastitom zaslugom muževniji.“

Tu je noć Taran preležao kao na iglama. Dalben se saglasio da dva sadruga krenu izjutra, ali Taranu su se sati do svanuća vukli kao teške karike kakvog debelog lanca. U glavi mu se uobličila namera, ali ni reč nije prozborio Dalbenu, Kalu ili Gergiju, jer napola se plašio svoje odluke. Mada mu se srce cepalo pri pomisli da napušta Ker Dalben, još ga je više bolelo od nestrpljenja da započne put, i kao da mu je čežnja za Ajlonvi, ljubav koju je često krio, pa čak i poricao, sad nadošla kao bujica i ponela ga sa sobom.

Podosta pre zore Taran se digao i osedlao sivog srebrogri vog ždrepeca Melinlasa. Dok je Gergi, žmirkajući i zevajući, opremao svoje konjče, niskog, zdepastog ponija rutavog gotovo koliko i gazda mu, Taran sâm ode do Hen Veninog obora. Kao da je već naslutila Taranovu odluku, bela svinja žalostivo zaskiča kad je klekao i zagrlio je jednom rukom.

„Zbogom, Hen“, kaza Taran češkajući je po čekinjastom groniku. „Pamti me po lepom. O tebi će brinuti Kal dok ja... O, Hen“, promrmlja, „hoću li srećno stići do kraja svoje

potrage? Umeš li mi reći? Možeš li mi dati kakav znak rado-sne nade?“

U odgovor, međutim, vidovita svinja samo zabrinuto dunu i zagrokta. Taran uzdahnu i poslednji put nežno pomilova Hen Ven. Dalben beše dohramao u dvorište, a kraj njega je Kal držao baklju, jer jutro je još bilo tamno. Kao i u Dalbena, i u starog ratnika se na licu, pod titravim svetlom, ogledala ljubav i briga. Taran ih izgri, i učini mu se da ni jednog ni drugog nikada nije voleo toliko kao na ovom rastanku, dok su se opraštali.

Gergi je sedeo pogrbljen na poniju. Preko ramena mu je visila kožna torbica s neiscrpnim zalihama hrane. Samo s mačem o pasu i srebrnim bojnim rogom koji mu je Ajlonvi dala, Taran se vinu na nestrpljivog Melinlasu, uzdržavajući se da ne pogleda natrag, jer znao je da će ga, okrene li se, rastanak boleti još jače.

Dva su putnika ravnomerno jahala dok se sunce rađalo nad ustalasanim, šumovitim brdima. Taran je malo govorio, a Gergi je ćutke kaskao za njim, s vremena na vreme kopajući po kožnoj torbici da zagrabi hrane, koju je potom zadovoljno muljao. Kad su zastali da napoje konje na potoku, Gergi nespreno sjaha, pa priđe Taranu.

„Dobri gospodaru“, viknu, „verni Gergi prati kako on vodi, oj, da! Kuda najpre putuje s trupkavanjima i skitavanjima? Plemenitom gospodaru Gvidionu u Ker Datil? Gergi žudi da vidi zlatne kule i velike dvorane za goščavanje.“

„I ja isto“, odgovori Taran. „Ali to bi bio trud uzalud. Dalben mi je rekao da knez Gvidion i kralj Mat ništa ne znaju o mom poreklu.“

„Onda u kraljevstvo Fleudura Flama? Da, da! Smeoni svi-rač dočekaće nas obojicu s dobricom i došlicom, s veselim pevavanjima i sviravanjima!“

Taran se osmehnu Gergijevom žaru, ali zavrte glavom. „Ne, družo moj, nećemo u Ker Datil, niti u Fleudurovu kralje-

vinu.“ Skrenuo je oči ka zapadu. „Pažljivo sam o ovome promislio i verujem da postoji samo jedno mesto gde bih mogao naći ono što tražim“, reče polako. „Močvarišta Morve.“

Nije ljudski ni izgovorio ove reči, a Gergi preblede kao krpa. Stvor samo zinu; rukama se uhvati za kudravu glavu, pa stade da preplašeno dašće i grca.

„Ne, oj, ne!“, zaurla Gergi. „U zlim Močvarištima vrebaju opasnosti! Odvažni ali oprezni Gergi boji se za svoju sirotu mekanu glavu! Ne želi nikad tamo da se vraća. Strašne čarobnice htele su da ga pretvore u žapca sa skačavanjima i šljapkavanjima! Oj, grozna Ordu! Grozna Orven! I Orgoh, oj, Orgoh, najgora od svih!“

„Ipak sam namerio da se ponovo nađem s njima“, kaza Taran. „Ordu, Orven i Orgoh – ona, ili one, šta god da su uistinu – moćne su kao Dalben. Možda i moćnije. Ništa njima nije nevidljivo; sve im se tajne otkrivaju. One će znati istinu. Zar je nemoguće“, nastavi on, brzajući od nade, „zar je nemoguće da su mi roditelji bili plemenita porekla? I da su me iz nekog tajnog razloga ostavili Dalbenu na čuvanje?“

„Ali dobri gospodar je plemenit!“, povika Gergi. „Plemenit, velikodušan i dobar prema siromah Gergiju! Nema rašta da pita čarobnice!“

„Govorim o plemenitoj krvi“, odvrati Taran sa osmehom na Gergijevo negodovanje. „Ako ne zna da mi kaže Dalben, znaće Ordu. Hoće li hteti, to ne znam“, dodade. „Ali moram pokušati.“

„Ne dam da dovodiš u opasnost svoju sirotu mekanu glavu“, produži Taran. „Naći ćeš neko skrovište na rubu Močvarišta i tamo ćeš me čekati.“

„Ne, ne!“, zajauka Gergi. Zatim skrhanu zatrepta, a glas mu tako utihnu da je Taran jedva razabrao njegov drhtavi šapat. „Verni Gergi prati, kao što je i obećao.“

Ponovo se otisnuše na put. Nekoliko dana pošto su pre-gazili Veliki Avren, hitro su odmicali na zapad duž zelenih

rečnih obronaka, a onda ih nerado ostavili i skrenuli na sever preko gole ravnice. Gergijevo lice brižno se mrštilo, a Taran je osećao njegov nespokoj ništa manje nego svoj. Što su bliže bili Močvarištima, to je više sumnjao u mudrost svoga izbora. Ta namera, koja je delovala tako zgodna u bezbednom okrilju Ker Dalbena, sad mu se činila kao brzopletost, kao kakva nepromišljena pustolovina. Bilo je trenutaka kad je Taran – a to je i sam sebi priznavao – bio spreman da drage volje uradi isto što i Gergi ukoliko ovaj okrene ponija i poleti kući.

Još dan putovanja i močvarno tle se već prostiralo pred njima, pusto, ružno, netaknuto rukom proleća. Izgled i miris blatišta i sumornih, ustajalih lokava ispunjavao je Tarana odbojnošću. Trula ledina pohlepno je usisavala Melinlasova kopita. Poni je strašljivo frktao. Upozorivši Gergija da se drži tik iza njega i da ne zastrani ni levo ni desno, Taran oprezno potera ždrepcu između bokora rogoza, visokog do ramena, držeći se tvrđeg tla uz rub močvara.

Uski pojas gornjeg dela Močvarišta mogao se preći s ponajmanje opasnosti, a staza se Taranu uistinu beše urezala u pamćenje. Kad su Ajlonvi, Gergi i Fleudur tražili Crni kotao, ovde su ih napali Hajkači Anuvina, i Taran je taj trenutak bezbroj puta iznova proživljavao u snovima. Popustivši uzde Melinlasu, dao je znak Gergiju i pojahao u Močvarišta. Ždrebac u jednom strašnom trenutku poklecnu, no napipa uporište u nizu ostrvaca što su ležala tik ispod gadne vodurine. Na naspramnoj strani, bez Taranovog podsticaja, Melinlas se nadade u trk, a poni sunu za njim, kao da je život posredi. Iza kržljivog drveća na kraju dugačkog rukavca, Taran stade. Orduina koliba stajala je pravo pred njim.

Sagrađena uz padinu visokog brega, napola skrivena busenjem i granjem, izgledala je još ruševnije no u Taranovom sećanju. Slameni krov, nalik na divovsko ptičje gnezdo, štrčao je naniže i zaklanjao uske prozore; mreža buđi prekrivala je

zidove, a ovi su pak delovali kao da će se svakog časa strovaliti. U krivom dovratku stajala je Ordu glavom i bradom.

Uzburkanog srca, Taran skoči iz sedla. Visoko dignute glave, u tišini koju je remetilo samo cvokotanje Gergijevih zuba, polako se uputio dvorištem. Ordu ga je posmatrala prodornim crnim očima. Ukoliko se i iznenadila, čarobnica to nije odala drugim znakom sem što se malo istegla napred i pomnije se upiljila u Tarana. Bezoblična haljina visila joj je oko kolena; u zamršenoj i rasturenoj kosi nalik na korov zasvetlucaše joj ukosnice i igle s dragim kamenjem kad je živo zaklimala glavom, s vidnim zadovoljstvom.

„Da, i baš tako!“, ljubazno doviknu Ordu. „Milo malo ptiče i onaj – kakosebešezvaše. Ali mnogo si mi izrastao, pače moje. Kako će to nezgodno biti ako nekad poželiš da upužeš u zečju jazbinu! Uđi, uđi“, žurno nastavi mašući rukom. „Kako si mi bled, sirotane! Nisi valjda bolestan?“

Taran pođe za njom, ne baš sasvim spokojan, a Gergi se, sav uzdrhtao, beše zalepio za njega. „Pazi se, pazi“, zacvile stvor. „Od toplih dobrodošlica Gergija hvataju zimovita jezavanja.“

Tri čarobnice, bar koliko je Taran video, behu zauzete kućevnim poslovima. Orgoh, s tamnom kapuljačom koja joj je skrivala lice, sedela je na klimatavoj stoličici i bez mnogo uspeha pokušavala da istrebi čičke iz punog krila ostržižene vune. Orven, ukoliko je to zaista bila Orven, vrtela je kolovrat na prilično iskrivljenoj preslici; mlečnobelim đinđuvama što su joj landarale oko vrata kao da je pretila opasnost da svakog časa zapadnu među žbice. Sama pak Ordu, slutio je Taran, pre toga je radila za razbojem koji je stajao usred hrpa drevnog, zarđalog oružja u uglu kolibe. Rad na okviru beše donekle odmakao, ali još ni izbliza završen; umršene, izukrštane niti protezale su se u svim pravcima, a osnovu i potku kvarilo je nešto nalik na one Orgohine čičke. Taran nikakvu

šaru nije uspevaao da razazna, premda mu se činilo, kao da ga oči varaju, da tkanjem promiču i kreću se neki nejasni obrisi, ljudski i životinjski.

Ali nije imao prilike da prouči čudnovati ćilim. Orven je, manuvši se preslice, pohitala ka njemu, oduševljeno pljeskajući rukama.

„Zalutalo pile i jedan Gergi, onaj isti!“, povikala je. „A kako je mili mali Dalben? Ima li još *Knjigu tri znanja*? A brada? Sigurno je preteška za njega. Knjiga, ne brada“, dodade. „Nije došao s tobom? Još veća šteta. Ali nema veze. Divno je kad ti dođu gosti.“

„Briga me za goste“, promrsi Orgoh, razdraženo bacajući vunu na pod. „Protivreče mi.“

„Naravno da ti protivreče, proždrljivice!“, odbrusi Orven. „Čudim se kako nam uopšte više i dolaze.“

Na to Orgoh frknu i promumla nešto u po glasa. Ispod crne kapuljače Taran opazi kako joj se krivi zasenčeno lice.

Ordu podiže ruku. „Ne obraćaj pažnju na Orgoh“, obrati se Taranu. „Danas je sva na tri ćoška, sirotica. Bio je red na Orven da bude Orgoh, pa se Orgoh silno radovala što će da bude Orven. A sad je razočarana jer je Orven u poslednji čas naprosto odbila – mada je ne krivim“, prošapta Ordu. „Ne uživam ni ja kad sam Orgoh. Ali nadoknadićemo joj mi to nekako.“

„A ti“, nastavi Ordu, a krompirasto lice joj se namreška od osmeha, „ti si mi najhrabrije od svih hrabrih guščića. Malo ih je u Pridejnu koji su se usudili da svojom voljom kroče u Močvarišta Morve, a i od tih malobrojnih niko se nije usudio da dođe drugi put. Možda ih obeshrabri Orgoh. Ti si to jedini učinio, pile moje.“

„O, Ordu, on je hrabar junak“, umetnu se Orven gledajući Tarana s poštovanjem, kao devojčica.

„Ne lupetaj, Orven“, odvrati Ordu. „Junaka ima svakoja-kih. Ne poričem ja da se povremeno hrabro poneo. Borio se uz gospodara Gvidiona i ponosio se kao pile u orlovskom perju. Ali to je samo jedna vrsta junačnosti. Je li dragi crvendać ikad začepkao da sam sebi nađe crvića? To je već drugačija junačnost. A između te dve junačnosti, draga Orven, možda će ustanoviti da ova druga ukazuje na veću hrabrost.“ Čarobnica se ponovo okrenu Taranu. „Ali pričaj, poletarče! Zašto nas ponovo tražiš?“

„Ne govori nam“, prekide je Orven. „Pusti nas da pogađamo. Joj, ala volim igre, iako ih Orgoh uvek pokvari.“ Zakikotala se. „Daćeš nam da pogađamo hiljadu i tri puta, a ja pitam prva.“

„Pa lepo, Orven, ako ti je tako po volji“, popustljivo će Ordu. „Ali je li hiljadu i tri puta dovoljno? Jagnješće bi možda htelo više?“

„Vi ste zadužene za svet onakav kakav jeste“, reče Taran, primoravajući sebe da gleda čarobnicu u oči, „i onakav kakav mora biti. Uveren sam da moj pohod znate od početka do kraja, i da tragam kako bih saznao svoje poreklo.“

„Poreklo?“, kaza Ordu. „Ništa lakše. Izaberi koje god roditelje želiš. Pošto se nikad niste upoznali, kakve uopšte ima razlike – za njih ili za tebe? Veruj u šta želiš. Iznenadićeš se koliko to uteši čoveka.“

„Ne treba meni uteha“, odvrati Taran, „već istina, surova ili lepa.“

„Ah, crvendaću moj slađani“, kaza Ordu, „od potrage za njom nema ničeg težeg. Ima onih koji su čitav život proveli tražeći je, a mnogi su imali goru muku nego ti.“

„Bio je jedan žabac, pre nekog vremena“, nastavi Ordu živahno. „Dobro ga pantim, sirotana; nikad nije bio siguran je li suvozemni stvor koji voli da pliva pod vodom, ili pak vodeni koji voli da se sunča na kladi. Pretvorile smo ga

u rodu koja silno voli žabe, i otad nije imao ni truni sumnje u to ko je i šta je – a nisu ni druge žabe, uzgred budi rečeno. Rado bismo ti učinile istu uslugu.“

„Obojici“, reče Orgoh.

„Ne!“, zaurla Gergi krijući se iza Tarana. „Oj, dobri gospodaru, Gergi je upozorio na strašnovita čaravanja i pretvaravanja!“

„Ne zaboravi onu zmiju“, obrati se Orven Ordu, „sva se pomela i splela jer nije znala da li je zelena sa smeđim šarama ili smeđa sa zelenim šarama. Pretvorile smo je u nevidljivu zmiju“, dodade, „sa smeđim i zelenim šarama, da je svi jasno vide i da je ne nagaze. Veoma je bila zahvalna i otad joj je mnogo lakše na duši.“

„A sećam se“, graknu Orgoh, promuklo se iskašljavajući, „da je bio...“

„Miruj, Orgoh“, preseče je Orven. „Tvoje priče uvek imaju strašno – strašno aljkav svršetak.“

„Vidiš, kokice moja“, kaza Ordu, „možemo ti na mnoge načine pomoći, a svi su brži i jednostavniji od svakog koji bi ti smislio. Šta bi radije bio? Ako hoćeš moje mišljenje, predlažem ti da budeš jež; on vodi bezbedniji život od većine drugih. Ali nemoj ja da te pokolebam u izboru; on je skroz-naskroz na tebi.“

„Naprotiv, hajde da ih iznenadimo“, uzviknu Orven sva srećna i uzbuđena. „Odlučićemo same i poštedećemo ih dosadnog posla da se sami domisle. Utoliko će im milije biti. Kako će to biti dražesno kad im vidimo izraz lišca – ili kljunića, ili šta već na koncu budu imali.“

„Nikakva živina“, zabrunđa Orgoh. „Nikakva živina, nipošto. Ne podnosim je. Od perja kašljem.“

Gergijeva strava toliko je narasla da je uspevao tek nerazgovetno da muca. Taran oseti kako mu se i samom leđi krv.

Ordu zakorači ka njemu, a Taran zauze odbrambeni stav i poseže za mačem.

„Eh, eh, pile moje“, veselo će Ordu, „ne gubi živce da ne bi izgubio mnogo više. Znaš da ti je sečivo ovde neupotrebljivo, a mahanje mačem nije način da nekome doteraš mišljenje. Svojevoljno si nam uskočio u šake.“

„Šake?“, zareža Orgoh. Iz dubina kapuljače, oči su joj crveno sjajile, a usta počеше da joj poigravaju.

Taran je nepokolebljivo stajao. „Ordu“, reče, pazeći da mu glas bude što postojaniji, „hoćeš li mi reći ono što te pitam? Ako nećeš, idemo svojim putem.“

„Samo smo se trudile da ti olakšamo“, kaza Orven pućeći usne i prebirajući po svojim đinđuvama. „Ne treba da se vređaš.“

„Naravno da ćemo ti reći, hrabri moj punoglavče“, reče Ordu. „Znaćeš sve što tražiš da saznaš, čim nešto drugo utančimo: koliko ćeš platiti. Pošto je to što pitaš toliko važno – makar tebi – moglo bi da bude poskupo. Ali sigurna sam da si o tome promislio pre dolaska.“

„Kad smo tražili Crni kotao“, počē Taran, „uzele ste u zame-nu Adaonovu čarobnu kopču, stvar koja mi je bila najdraža. Otad nisam našao ništa što mi je dragocenije.“

„Ali, pile moje“, kaza Ordu, „to smo se bili pogodili davno; obavljeno je i završeno. Hoćeš da kažeš kako ništa sa sobom nisi poneo? Ama, budi srećan ako postaneš jež, jer malo šta drugo možeš sebi da priuštiš!“

„Poslednji put“, hrapavo prošapta Orgoh Ordu na uvo, „htela si da uzmeš jagnješetu jedan letnji dan, a to bi baš bio ukusan zalogajčić.“

„Uvek misliš samo na sopstvena zadovoljstva, Orgoh“, uzvratī Ordu. „Mogla bi se bar potruditi da razmisliš šta bismo sve volele.“

„Tad je s njim bila neka zlatokosa curica“, ubaci se Orven, „slatko stvorenjce. Sigurno ima divna sećanja na nju. Zar ne možemo njih da uzmemo?“ Zatim žarko nastavi: „Kako bi divno bilo raširiti ih i posmatrati u duge zimnje večeri. Avaj, ništa mu od njih ne bi preostalo, mada smatram da bi to bila izvrsna pogodba.“

Taran prestade da diše. „Čak ni vi ne biste bile toliko tvrda srca!“

„Misliš?“, odgovori Ordu smeškajući se. „Meko srce, gušče drago – kao što i sam znaš, uostalom – naprosto ne postoji kad smo mi posredi. Međutim“, nastavi okrenuvši se ka Orven, „neće ni to odgovarati. Već imamo dovoljno sećanja.“

„Onda čujte mene“, povika Taran i ispravi se koliko je visok. Stiskao je pesnice kako mu se ruke ne bi tresle. „Istina je da malo blaga imam; nemam čak ni ime. Zar ništa od mene nećete? Evo šta vam nudim“, nastavi on brzo, tihim glasom. Osećao je kako mu se čelo znoji. Iako je ovu odluku doneo u Ker Dalbenu i pažljivo je odmerio, sad kad je kucnuo čas, samo što nije poklekao, i pozeleo je da je se odrekne.

„Šta god vredno da mi sleduje u čitavom predstojećem životu“, izgovori Taran, „najveće blago koje bi mi dopalo ruku – obećavam vam ga sada. Biće vaše, i imaćete na njega pravo kad vam se prohte.“

Ordu ne odgovori, samo ga je radoznalo gledala. Druge dve čarobnice su ćutale. Čak je i Gergi prestao da cvili. Obrisi razboja kao da su leljali pred Taranovim očima dok je čekao da Ordu prozbori.

Čarobnica se osmehnu. „Zar ti ovaj pohod toliko znači da ćeš proćerdati ono što još nisi ni zadobio?“

„Ili što možda nikad neće zadobiti“, graknu Orgoh.

„Više od toga nemam da ponudim“, uzviknu Taran. „Ne možete me odbiti.“

„Pogodba kakvu ti predlažeš“, reče Ordu prijatnim ali suvim glasom, „u najboljem je slučaju igra na sreću, a niko-

ga istinski ne zadovoljava. Ništa nije toliko izvesno, a često smo nailazile na pokoje siroto vrapče koje je obećavalo nešto što nije ispunilo jer nije dovoljno poživelu. A i kad postigne to nešto, uvek postoji opasnost da se pokaže – elem, da se tako izrazim – kao malo tvrdoglavu? Obično se to završava obostranim žalosnim osećanjima. Jednom smo i mogle da prihvatimo. Ali tužno iskustvo nas je primoralo da na to zauvek udarimo tačku. Ne, poletarče moj, neće moći. Žao nam je; to jest, žao nam je onoliko koliko nama uopšte može da bude žao nečega.“

Taranu zape glas u grlu. Načas se čarobničino lice rasplinjulo; nije bio siguran stoji li to licem u lice sa Ordu, Orven ili Orgoh. Kao da je pred njim iznikao zid od leda čiju snagu ne mogu da istope ni sila ni preklinjanje. Gušio ga je očaj. On sagnu glavu i okrete se.

„Ali, gušče moje drago“, doviknu veselo Ordu, „ne kažem ja da nema drugih koji mogu da ti odgovore na pitanje.“

„Naravno da ih ima“, dopuni je Orven, „a da bi nešto našao, samo treba da tražiš.“

„Ko, dakle?“, žurno upita Taran hvatajući se za tu novu nadu.

„Prisećam se jednog smeđe-narandžastog kosa koji jednom godišnje dolazi da naoštri kljun na planini Kilgviri“, kaza Orven. „On zna sve što se ikada desilo. Ako si strpljiv, možeš da čekaš pa da ga pitaš.“

„O, Orven“, prekide je Ordu pomalo nestrpljivo, „ponekad sam stvarno ubeđena da previše živiš u prošlosti. Planina Kilgviri sravnila se sa zemljom još odavno, sa sve drvećem za kljucanje, a dragi majuško odleteo je nekud drugde.“

„Skroz si u pravu, draga Ordu“, odvrati Orven. „Načas sam smela s uma. Ali šta je s lososom iz jezera Lej? Nikad pametniju ribu nisam upoznala.“

„Crkô“, promrmlja Orgoh sisajući nešto između zuba. „Davno crkô.“

„U svakom slučaju, kosovi i ribe ti časkom odlepršaju i iskliznu“, kaza Ordu. „Bolje bi nam poslužilo nešto pouzdanije. Mogao bi, na primer, da isprobaš Ogledalo Lunet.“

„Ogledalo Lunet?“, ponovi Taran. „Nikad nisam čuo da se o njemu priča. Šta je to? Gde...“

„A ponajbolje je“, prekide ga Orgoh, „da ostane s nama. I taj njegov gergi.“

„Zaista, probaj malo da se obuzdaš, draga Orgoh, kad ja nešto objašnjavam“, napomenu Ordu, a onda se opet okrete Taranu. „Da, ako pogledaš u njega, Ogledalo Lunet će ti možda pokazati i nešto zanimljivo.“

„Ali gde...“, zausti Taran ponovo.

„Predaleko“, progundā Orgoh. „Ostani, kad ti ja kažem.“

„U Laugadarnskim planinama“, uzvratī Ordu i uze ga za ruku, „ukoliko ga nisu premestili. Ali hajde, kreni, gušće moje. Orgoh postaje nemirna. Znam da bi uživala da te imamo ovde, a kad se dva puta razočara u jednom danu, ne mogu da jamčim za njeno ponašanje.“

„Ali kako da ga nađem?“ Taran nije stigao ništa drugo da uradi sem da promuca ovo pitanje pre no što se našao van kolibe, s Gergijem koji se kraj njega tresao.

„Nemoj da se zaglibiš u Močvarištu“, doviknu mu Ordu, a iz kolibe se začuše glasni i ljutiti zvuci. „Inače ćeš zažaliti zbog svoje lude odvažnosti – ili odvažne ludosti, svejedno. Zbogom, crvendaću moj.“

Nakrivljena vrata čvrsto se zatvoriše, iako je Taran povikao Ordu da pričeka.

„Brišemo!“, zaskamlīka Gergi. „Brišemo, dobri gospodaru, dok je Gergiju sirota mekana glava još na ramenima!“

Uprkos tome što ga je spodoba vukla za ruku kao pomahnitala, Taran je stajao i zurio u vrata. Misli su mu bile zbrkane, pritiskala ga je neka čudna tegoba.

„Zašto se rugala mojoj smeonosti?“, izusti mršteći se. „Hrabar da sâm sebi nađe crvića? Taj bi zadatak bio mnogo lakši od potrage za Ogledalom Lunet.“

„Požurimo!“, stade da ga preklinje Gergi. „Gergiju je do guše potragavanja. Sad je spreman da se vraćava u sigurni i srećni Ker Dalben, da, da! Oj, nemoj da radimo beskorisna tražuckanja i viruckanja!“

Taran je još načas oklevao. O Laugadarnskim planinama znao je samo toliko da se protežu daleko na istok. Bez ikakve smernice, potraga bi se istinski mogla pokazati beskorisnom. Potapša Gergija po ramenu, a onda se okrete i krupnim korakom krenu ka Melinlasu.

„Ogledalo Lunet je jedina nada koju mi je Ordu dala“, reče. „Moram ga naći.“

Dok se Gergi užurbano peo na ponija, Taran se vinu na Melinlasu, Još jednom je pogledom obuhvatio kolibu, odjednom nespokojna srca. „Dala?“, promrmlja. „Daje li Ordu nešto za ništa?“